

Búrka skrátila pápežovi reč a vzala mu čiapku

To, čo sa nepodarilo španielskym odporcom pápežovej návštevy, spravilo počasie. Hromy a blesky skrátili v sobotu večer prejav pápeža Benedikta XVI. a vietor na madridskej leteckej základni s príznačným názvom Cuatro Vientos (Štyri vetry) mu dokonca strhol z hlavy čiapočku. Búrka poškodila ozvučenie a prerušila príhovor pápeža k účastníkom svetového stretnutia katolíckej mládeže. Po asi polhodinovom sklze napokon len krátko prehovoril k veriacim z vyše 190 krajín a vigíliu dokončil, až keď búrka odznela. „Ďakujem vám za vašu silu, ktorá je väčšia ako dážď,“ ocenil pápež neoblomný dav. K predneseniu tých častí pripraveného prejavu, v ktorých nepriamo kritizoval Španielsko za legalizáciu sobášov homosexuálnych párov a povolenie potratov, sa pre krátkosť času už nedostal. Práve v sobotu sa v centre Madridu konala demonštrácia proti netolerantnému postojú katolíckej cirkvi k neheterosexuálom. Už predtým proti pápežovej štvordňo-

vej návšteve Španielska protestovali stovky ľudí, ktorým sa nepáči, že na ňu štát vynaložil takmer 100 miliónov eur. Veľká časť z takmer pol druhu milióna mladých veriacich si na včerajšiu záverečnú omšu Benedikta XVI. počkala táboriac na letisku. Šesť pútnikov sa ľahko zranilo, keď búrka zrútila jeden zo stanov a poškodila niekoľko provizórnych modlitební. Pre spúšť, ktorú živel po sebe zanechal, organizátori neboli schopní zabezpečiť všetkým veriacim účasť na svätom prijímaní. Ešte predtým ako udrela búrka, museli zdravotníci v štyridsaťstupňových horúčavách ošetriť vyše 2 500 ľudí pre prehriatie organizmu. Svetové dni katolíckej mládeže sa zvyčajne konajú každé tri roky, tentoraz však bude pauza kratšia, oznámil pápež, podľa ktorého ďalším dejiskom bude v roku 2013 Rio de Janeiro. Termín tak nebude kolidovať s majstrovstvami sveta vo futbale, ktoré sa majú konať v Brazílii v roku 2014. **zah, reuters, čtk, Pravda 22.8.2011**

S pápežom sa rozlúčilo milión ľudí aj protestujúci gejovia

Benedikt XVI. musel pre búrku nákrátko prerušiť svoj prejav v španielskom Madride, ktorý naživo sledovalo jeden a pol milióna ľudí.

Ani protesty a ani silná búrka v španielskej metropole neodradili katolíckych veriacich, aby si prišli do Madridu vypočuť pápeža Benedikta XVI. počas Svetových dní mládeže. Ten svoju nedeľnú omšu odslúžil pred viac ako jeden a pol milióna pútnikov na madridskej leteckej základni Cuatro Vientos (Štyri vetry).

Štyri vetry na základni

Názov základne vystihoval najmä sobotný deň, keď pápež pre silnú búrku, počas ktorej mu vietor odfúkol jeho pileu (okružlu hodvábnu čiapku), musel prerušiť modlitebnú vigíliu. Pútnici však zostali na mieste a čakali na jeho ďalšie slová. Benedikt XVI. sa po

20 minútach vrátil. Státisíce veriacich nocovali na letisku, aby mohli vidieť pápeža. V nedeľu na omši vyzval mladých veriacich na aktívne praktizovanie viery. Pápež tiež oznámil, že ďalšie Svetové dni mládeže budú v Riu de Janeiro v roku 2013.

Sobotný deň s gejmi

Okrem zlého počasia sprevádzali tretí deň pápežovej návštevy v Madride aj násilné demonštrácie za práva homosexuálov. Aktivisti, ktorí sa zhromaždili v centre španielskej metropoly, tam v sobotu protestovali za obhajobu homosexuálnych zväzkov. Registrované partnerstvá, ktoré v Španielsku uzákonili v roku 2005, vyvolávajú v krajine silné napätie predovšetkým medzi socialistickou vládou a silnou rímskokatolíckou cirkvou. **(bal), SME 22.8.2011**

Pápež dostal slovenskú sviecu

Pápež Benedikt XVI. (na snímke) sa stal majiteľom slovenskej sviečky. Darovala mu ju 27-ročná Žilincanka Eva Jánošíková, ktorá mala príležitosť obedovať s ním v rámci Svetových dní mládeže v Madride. Ako jedna z dvadsiatich vyžrebovaných šťastlivcov zastupujúcich všetky kontinenty sveta si s pápežom dala na obed ryby aj dezert. Tlmočila mu i pozvanie na návštevu našej krajiny. „Pápežovi som darovala sviecu s našimi patrónmi Cyrilom a Metodom. Veľmi ho potešila a prečítal z nej nahlas nápis Slovensko,“ povedala Jánošíková pre tlačovú kanceláriu Konferencie biskupov Slovenska. Pápež sa k pozvaniu nemohol vyjadriť hneď. „Odpoveď musí prísť diplomatickou cestou. Eva však z pápeža mala veľmi dobrý pocit, pretože sedela tesne vedľa neho a o Slovensko sa zaujímal,“ povedal pre HN hovorca konferencie Jozef Kováčik. **(og), HN 22/08/2011**

Maďarsko urazili slová Gašparoviča

Prezident označil Jánosa Esterházyho za vyznávača Hitlera.

Vyjadrenie prezidenta Ivana Gašparoviča o Jánosovi Esterházym, ktorého pre protifašistický dvojtyždenník Bojovník označil za vyznávača Hitlera a fašizmu, vyvolalo v Maďarsku ostrú reakciu. Maďarské ministerstvo zahraničných vecí odmietlo Gašparovičov názor a vicepremiér Zsolt Semjén vyhlásil, že útok na Esterházyho pamiatku je urážkou maďarského národa, katolíckej cirkvi i ľudských práv. Životnú dráhu konzervatívneho politika Esterházyho, ktorý ako jediný nehlasoval v bratislavskom parlamente za protizidovský zákon, už ocenilo viac krajín vrátane Izraela. „Nepopierame, že bol jediný, kto v roku 1942 hlasoval proti deportácii Židov, súčasne však je na Slovensku každému jasné, že vítal medzi prvými Horthyho fašistické vojská, ktoré obsadili Košice,“ povedal hovorca prezidenta Marek Trubač.

(tasr), [SME 25.8.2011

Varí pre dôchodcov

O šiestej ráno začína variť a o pol desiatej vydáva prvé obedy. Mária Ščerbová je kuchárkou, ktorá varí pre sociálne slabších dôchodcov vo Svidníku. Tí si jedlo z jej kuchyne pochvaľujú a niektorí k nej prichádzajú nielen po jedlo, ale aj kvôli kondičke.

Bývalý učiteľ, dnes 77-ročný dôchodca Ivan Sentipal bol kedysi aktívnym atlétom. Skákal do diaľky a keď mu zomrela manželka, 7 mesiacov si pravidelne varil sám.

Ivan Sentipal, dôchodca: „A chodil som každý deň 5 km doobeda, 5 poobede, aby som mal tých 10 km, aby bola dajaká kondička.“

Pavol Sivák, redaktor TV Markíza: „Dušu športovca v sebe nezaprie a napokon sám pochopil, že variť pre seba samého nie je to pravé.“

Ivan Sentipal, dôchodca: „Varíť každý deň, stáť pri sporáku 2-3 hodiny a potom tú istú stravu jesť 3-4 dni sa neoplatí.“

Pavol Sivák, redaktor TV Markíza: „Mária Ščerbová nastúpila do tejto kuchyne filantropie pravoslávnej cirkvi pred 5 rokmi. Iba na záskok, no zostala tu dodnes. Denne navarí obed aj pre 60 dôchodcov.“

Mária Ščerbová, kuchárka: „Robíme diétne, lebo to všetci dôchodcovia sú, jeden má žľčník, jeden má cukrovku, jeden má to.“

Pavol Sivák, redaktor TV Markíza: „Niektorí sa naobedujú priamo v jedálni, imobilným roznášajú stravu domov a niektorí, ako napríklad Ivan Sentipal si po ten svoj obed prichádzajú dennodenne sami. Aj keď žije sám, pri svojom dome pestuje kvety, ovocie i zeleninu. Často ju prinesie, aby všetkým spestril stravu.“

Ivan Sentipal, dôchodca: „Sám to neskonzumujem, no tak prinesiem sem. A tak. Oni nám pomáhajú a my im.“

Pavol Sivák, redaktor TV Markíza: „Svidníckí seniori využívajú takúto službu už 12-ty rok. Obedy si platia sami. Okrem cirkvi na prevádzku prispieva aj mesto. Ako hovorí Ivan Sentipal, 5 km prechádzka pre obed a 5 km naspäť domov navyše prospieva aj zdraviu.“

**Pavol Sivák, Markíza
23.8.2011**

Madrid: Miliónová omša

Svetové dni mládeže v Španielsku zavŕšila svätá omša, ktorú celebroidal pápež Benedikt XVI. Na leteckej základni pri Madride sa zišlo až milión mladých pútnikov z celého sveta. Pápež ich vyzval, aby šírili katolícku vieru.“

Vlado Lichvár, redaktor: „Pápež Benedikt XVI. sa na vojenskom letisku dočkal búrlivého privítania. Dav mladých veriacich čakal na mieste veľkom ako 50 futbalových ihrísk celú noc. Na obrad prišiel aj španielsky kráľ Juan Carlos s manželkou Sofiou. Pápež celebroidal omšu na pódiu s takmer 200 metrovým bielym oltárom. Práve ten sa stal terčom kritiky španielskej verejnosti, keďže len náklady na jeho konštrukciu sa pohybovali v miliónoch eur.“

Pápež Benedikt XVI.: „Ako na-

sledovník svätého Petra chcem povzbudiť vašu vieru, nech je Kristus centrom vášho života, nedovoľte, aby váš život ovládali pozemské túžby.“

Vlado Lichvár, redaktor: „Svetové dni katolíckej mládeže sa konajú každé tri roky a u ich zrodu stál Benediktov predchodca, pápež Ján Pavol II. Ich cieľom je podpora šírenia viery medzi mladými ľuďmi z celého sveta.“

Pápež Benedikt XVI.: „Som rád, že môžem oznámiť, že ďalšie veľké stretnutie bude mimoriadne už o dva roky v Rio de Janeiro.“

Vlado Lichvár, redaktor: „Cirkev posunula termín, aby sa podujatie nekrižovalo s majstrovstvami sveta vo futbale, ktoré ovládnu Brazíliu v roku 2014.“

Vlado Lichvár, STV 1, 21.8.2011

Keď nie je voľné, môžete ísť inde. Ak na to máte

Obecné a krajské zariadenia sú plné. Na Slovensku sú aj iné domovy dôchodcov a sociálnych služieb, ale samospráva neprispieva všetkým rovnako.

Obce a župy sa snažia čistiť poradovníky na zariadenia sociálnych služieb od mien, ktoré sa opakujú. Napriek tomu čakajú tisíce ľudí. V Bratislave na umiestnenie v siedmich rôznych zariadeniach s 1015 lôžkami čaká 1450 ľudí, v Prešove na dve zariadenia pre seniorov s 300 posteľami majú v poradovníku 131 žiadateľov. V Nitre, kde pred letom otvorili zariadenie pre seniorov Zobor, zato evidujú len päť čakateľov. Na domovy sociálnych služieb verejných i neverejných poskytovateľov v Trenčianskom kraji čaká okolo šesťsto ľudí, v nitrianskej župe 350 žiadateľov. Dlhé poradovníky sú dôsledkom nedostatku zariadení, ale ľudia si radšej počkajú na umiestnenie v mieste bydliska, akoby mali opustiť rodinné zázemie alebo známych. „Časť žiadateľov, ktorí trvajú na konkrétnom zariadení, využíva zákonnú možnosť zaradenia do poradovníka,“ píše hovorkyňa prešovskej župy Veronika Fitzeková. Zvyčajne sa čaká od troch mesiacov do dvoch rokov. Mnohí si radšej požiadajú o miesto

v predstihu. Tí, čo čakať nechcú, si môžu vybrať zo zariadení neziskových organizácií či cirkvi. Problém je, že samospráva neprispieva na každé miesto iba na toľko, na koľko chce. Človek odkázaný na pomoc iných môže hľadať miesto aj na území iného okresu či kraja. Aj v tomto prípade má obec alebo kraj - podľa toho, či ide o zariadenie pre seniorov alebo domov sociálnych služieb povinnosť prispievať mu na starostlivosť. Počty takýchto žiadateľov však samospráva ráta sotva na desiatky. A aj tie, ktoré teraz platia, avizujú, že na ďalších nemajú.

Ako to chodí

- Prednostne vás do domova dôchodcov či sociálnych služieb prijmú vtedy, keď je ohrozený váš život. Lehota na umiestnenie je mesiac. V tomto prípade sa aj posúdenie odkázanosti môže urobiť dodatočne.

- Zariadenia smú financovať svoju činnosť zo sponzorských darov. Nesmú však nimi podmieňovať prijatie či lepšie umiestnenie v poradovníku.

- Zatiaľ neexistuje lehota na prijatie, až od roku 2013 má platiť, že je na to 60 dní. Obce a župy majú lehotu iba na posúdenie odkázanosti - 30 dní. (ht), SME 22.8.2011

Rozpadne sa evanjelická cirkev?

Medzi slovenskými evanjelikmi sa vyostruje spor, padajú tvrdé slová

V evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku to vri. Šéf dôležitého cirkevného orgánu napadol cirkevné zbory v Košiciach a Bratislave, mnohí veriaci sú dezorientovaní.

Predseda vieroučného výboru Ján Meňky v periodiku Evanjelický posol spod Tatier obvinil cirkevné zbory v dvoch najväčších mestách z praktík charizmatikov, z manipulácie a prania mozgov. Dotknutí sa začali brániť aj cez stránku na internete s podtitulom „necenzurovaná diskusia v evanjelickej cirkvi,“ búrlivé debaty a urážky neobišli sociálne siete ani blogy. Farári priznávajú, že výbušné to bolo aj na júnovom zasadnutí synody.

Zakladajú novú cirkev?

Predmetom sporu sa stalo tréningové centrum Kompas, ktoré organizuje biblické tréningy mladých. Kým toto občianske združenie deklaruje, že jeho poslaním je „životom inšpirovať a trénovať mládežníckych vedúcich a pomáhať im pri výchove ďalšej generácie nasledovníkov Krista v cirkvi,“ Meňky jeho činnosť považuje za nebezpečnú. „Problém vznikol, keď som zistil, že ľudia z vedenia Kompassu, ktorý sa tvári ako nadšenorainičná organizácia, sú aj vo vedení novej cirkvi. Nejde totiž o občianske združenie, ale o novú cirkev, ktorá napáda a kritizuje tie tradičné, pričom sa snaží zmeniť ich štruktúru. Lákajú slovami typu príd' medzi nás, nemusíš si sadat', kľakať ani si niečo odriekať, čo je síce pre mnohých príťažlivé, ale určite nie evanjelické.“ Meňkyho za napádanie kolegov na blogu ostro kritizoval evanjelický farár (od roku 2007 mimo aktívnej služby) Daniel Mišina. Šéfa vieroučného výboru označil za klamára a súdruha, nečudoval by sa, ak by ho postavili pred disciplinárnu komisiu. „Napadol poctivých ľudí s tým, že sú charizmatici a nie pravoverní evanjelici.“

Pranie mozgov?

Meňky v rozhovore pre evanjelické médium uviedol, že problémom je heslo Kompassu, ktoré znie:

Miestny zbor je Kristovou nevestou a všetko, čo robí, mu musí prospievať. „Štandardný evanjelik si pod miestnym zborom predstaví svoj cirkevný zbor. Pojem miestny zbor je nápadne podobný s pojmom Watchmana Neea, ktorý hovorí o cirkvi v meste. Jeho presvedčenie je, že v každom meste má byť len jediný zbor, nie niekoľko zborov rôznych denominácií, a to už je základ eklezioológie prevažnej časti nezávislého charizmatického hnutia,“ tvrdí Meňky. Riaditeľ Kompassu Peter Hrubo to odmieta. V reakcii, ktorú Evanjelický posol odmietol zverejniť, uvádza: „Keď premýšľame o miestnom zbore, máme na mysli konkrétne existujúce miestne zbory vrátane zborov ECAV. Žiaden pracovník Kompassu nemá presvedčenie, že v každom meste má byť iba jediný zbor.“ Hrubo namieta, že Meňky im prisudzuje motívy a teológiu, ktorú nezastáva žiaden člen tímu, čím ich stavia do svetla škodcu a nepriateľa cirkvi. Podľa Mišinu Meňky centru vyčíta biblické debaty v skupinkách. „Vraj ide o pranie mozgov a manipuláciu, tak sa pýtam - kde je väčšia manipulácia? Ak debatuje 10 skupiniek po 10 ľudí, alebo ak jeden naraz káže 100 ľuďom?“ Meňky odporuje. „V skupinkách fungujú neomylní a nekritizovateľní vodcovia, pri ktorých veriaci strácajú sebavedomie. Treba si uvedomiť, kto za Kompasom stojí. Ide o americké charizmatické hnutia, v ktorých ľudia skáču, opakujú chvály na spôsob mantry, upadajú do bezvedomia, nekontrolovane kričia, sú v tranze, majú halucinácie. Trvám na tom, že ide o pranie mozgov a že ľudia z Kompassu odvádzajú mladých z evanjelickej cirkvi.“ Šéfstvo cirkevného zboru v Košiciach má na Meňkyho ťažké srdce. V evanjelickom periodiku totiž naznačil, že z cirkvi sa chystá odísť veľká skupina ľudí. „My všetci traja farári, dozorca a zástupca dozorcovi spoločne a v jednote ubezpečujeme, že žiadna tristočlenná skupina z evanjelickej cirkvi neodchádza. Takéto kľamstvo podsúva Meňky,“ znie ich stanovisko. Meňky ich obvinil aj z toho, že dozorca údajne prislúchoval Pánovu večeru zwinglián-

ským spôsobom. „Nie je to pravda! Na poslednej synode tieto tvrdenia vyvrátil aj dištriktuálny biskup,“ uvádzajú oni. Mišina otvorene hovorí, že Meňky klame. „Nešlo o vysluhovanie Pánovej večere, ale o normálny tábor, kde sa dramaticky stvárnil príbeh o Ježišovi ako chlebe života.“ Meňky však na svojich slovách trvá aj dnes. Podľa Mišinu šéfovi vieroučného výboru „prekážajú aj piesne - chvály, hrané s kapelou v modernej podobe. Vraj sa mantroidne opakujú, čo je podľa neho nebezpečné. Žiadne tranzy sa tam pritom nedejú. Je predsa normálne, že v skladbe sa opakuje refrén. V košickom kostole vraj tiež videl prejavy uctievania cudzie našej tradícii. Lenže to nebola bohoslužba, ale stretnutie mládeže v kostole, kde hrala kapela. Mladí zdvihli ruky ako na koncerte a tleskali, hojďali sa v rytme. Čo je na tom neevanjelické? Napádať to je rovnaký nezmysel ako vyčítať potlesk a ruky nad hlavami na hudobnom festivale Lumen.“

Kampaň pred voľbou biskupa?

Mišina za sporom vidí boj o moc. „Budúci rok sú voľby nového generálneho biskupa. Vie sa, že súčasného generálneho biskupa Miloša Klátika v minulých voľbách podporoval práve Ján Meňky. Päť rokov sa nedialo nič, zrazu sa publikujú osočujúce články, pričom protistrana nedostáva priestor na reakciu. Súčasný vedenie navyše cirkev uzatvára, cítiť odpor k ekumenizmu. Kým predchádzajúci biskup Július Filo bol ekumenický kanón, Klátik to vedie opačným smerom.“ Meňky podporu Klátika nepopiera, kampaň ale odmieta. „Problém je v tom, že charizmatické hnutia sú nebezpečné. Vo švédскеj Uppsale majú na svedomí už 16 samovrážd. Ľudia si poškodzujú zdravie zanedbaním zdravotnej starostlivosti, lebo ich vodcovia učia, že ak si veriaci, máš právo byť zdravý, úspešný. Ak taký niekto nie je, povedia, že jeho viera je slabá. Jednoducho ťahajú Boha za nohu.“ Klátik na otázky SME nereagoval, tajomníčka pre mediálnu komunikáciu Edita Škodová uviedla, že sa jej s ním nepodarilo skontaktovať.

pokračovanie na str. 4

Milosrdná smrť

dpkončenie zo str. 3

Som lekárom. Videl som zomrieť mnohých ľudí. Bol taký človek, ktorý podľa predpisu pokojne zaspal a bol taký, ktorému počas rozhovoru odkvácila hlava a hotovo. Chodil som aj k pacientom, ktorí sa zmiatli v strašných bolestiach, ktorým som okrem dobrého slova a prípravku proti bolesti už nemohol dať vôbec nič. Lebo Často je dobré slovo a tlmenie bolesti to maximum, čo človek môže dať svojmu blížnemu. Hovorí, že aj to stačí. Ale kto „asistuje“ pri celú roky trvajúcom bolestnom trápení svojho priateľa či príbuzného, ten vie, že to veru nie je celkom tak. A často sa aj povzbudivé slová vyslovujú ťažko. Lebo čo možno povedať človeku, ktorý je dnes ešte celkom „normálny“, ale ktorému lekár diagnostikoval chorobu so zdĺhavou ťažkou telesnou i psychickou devastáciou? Podľa veriacich ľudí utrpenie patrí k životu, ale sú aj takí, ktorí nechcú prijať úplnú stratu osobnosti a ľudskej dôstojnosti a radšej volia samovraždu. A čo sa dá robiť s takým človekom, ktorý je celkom ochrnutý, ktorý už nechce žiť, ale nedokáže spáchať ani samovraždu? Áno, chcel by som písať o otázke smrti. Pracujem tridsaťpäť rokov a za ten čas medicína významne pokročila vo výskume zásadných otázok ži-

vota. Úplne bežnou vecou sa stalo umelé oplodnenie, transplantácia orgánov a dnes sa už dá zrealizovať aj klonovanie. Technicky áno, ale z etického a právneho hľadiska nie. Mohol by som povedať, že ešte nie. Veď ide o nahradenie zničených buniek, ľudia sa o pár rokov budú právom pýtať, prečo by ich dieťa po ťažkej chorobe či úraze nemohlo žiť ďalej, prečo by nemohlo dostať „náhradu“, keď je samotná operácia možná. Ale nech sa už medicína vyvíja akýmkoľvek tempom, smrť nedokáže oklamať. Je však isté, že tak ako chce človek ovplyvniť podmienky zrodzenia, tak chce ovplyvniť aj podmienky smrti. Prípadne tak, ako to robil po mnohé stáročia predtým. A aj dnes sú kultúry a náboženstvá, v ktorých o podmienkach smrti môže rozhodovať jediniec. Nijako nepodporujem samovraždu ako riešenie. V súvislosti s metódou eutanázie už nie som taký rozhodný. Veľa rozmýšľam o tom, čo je lepšie riešenie, napríklad v prípade dlhotrvajúcej devastácie: eutanázia alebo hospic? Ako starne naša spoločnosť, tým viac sa dostávajú do popredia tieto otázky. Treba o nich hovoriť! Tento problém sa veru sám od seba nevyrieši.

Peter Hunčík, SME 26/08/2011

Majú deti ako smeti

Druhá najpočetnejšia rodina na svete čaká devätnásť prírastok

LAKE CITY - Ak deti sú šťastie rodičov, Gil a Kelly Batesovci patria medzi tých najšťastnejších. Manželom z Lake City v americkom štáte Tennessee sa totiž za 23 rokov manželstva narodilo 18 detí - desať dievčat a osem chlapcov. To devätnásť je práve na ceste. Veľkosť rodiny vyplynula z ich náboženského presvedčenia - sú totiž oddanými členmi baptistickej cirkvi a v otázke počatia sa spoliehajú na Boha, nie na antikoncepciu. V rodinnom hospodárení sa však nespoliehajú na nikoho - nikdy nepožiadali o pomoc štátu.

Batesovci sú druhou najpočetnejšou rodinou na svete, rekord držia Dugarovci z Arkansasu s 20 deť-

mi. Obe tieto rodiny usporadúvajú aj spoločné stretnutia. „Nie sme dokonalá rodina,“ hovorí 45-ročný podnikateľ v záhradníctve, ktorému v rodinnej firme už pomáhajú aj najstarší synovia. „Zapasíme s rovnakými problémami ako aj iné rodiny. Napriek väčšiemu množstvu bielizne, plienok, domácich prác a hluku máme aj viac smiechu, kamarátstva a družnosti,“ hovorí otec. Hoci svet ich pozná aj z televízie, doma sa telka nepozera. Rodičia ju neodmietajú, sú však presvedčení, že prináša viac zlých vecí než dobrých. Papučovú kultúru nahrádzajú zmyslupnejším trávením voľného času - napríklad hudbou, hrami, knihami alebo len rozhovorom...

(red), Nový Čas 26/08/2011

Priveľké ambície kňazov?

S cirkevnými zborními v Bratislave a Košiciach má predseda vieroúčného výboru vážny problém. „Ak na východe Slovenska vychováme malého chlapca vo viere, neskôr pôjde na cirkevné gymnázium do Košíc a na vysokú školu do Bratislavy. Čo sa stane? Napáchne tam všetkými týmito vecami.“ Mišina obvinenia odmieta. „Tí ľudia nechcú iné, len aktivizovať pasívnych členov, pritiahnúť nových, vtiahnúť ich do života vo viere. Čo je na tom neevanjelické? Pre starý obsah učenia hľadajú modernejšiu formu, nechcú ho devalvovať. Kto vlastne rozkladá cirkev? Tí, čo sa snažia, či tí, čo nespravia nič? V cirkvi je skupina, ktorá tvrdí, že sa nemáme otvárať, ale stavať okolo nás hradby. Každý rok pritom klesá počet veriacich, krstov, confirmácií, sobášov, ľudí v kostoloch a podobne. A tých, čo to chcú zmeniť, obviňujú zo sektárstva?“ Ján Meňky za klesajúcimi číslami vidí nízku pôrodnosť a cesty Slovákov za prácou do zahraničia. „Mnoho mladých kňazov má priveľké ambície. Túžia mať plné kostoly, podávať veľké výkony v duchovnej oblasti, ale Duch svätý sa predsa nedá manipulovať. Marketingovo- psychologicky sa kresťania vyrábať nedajú.“ Mišina nespochybňuje pokles pôrodnosti, ale tvrdí, že na služby Božie pravidelne prichádza len 12 až 15 percent členov, na iné akcie ešte menej. „Predsa nie všetci zo zvyšných 85 percent sú odcestovaní. Farári v Košiciach, Bratislave aj inde chcú tých ľudí osloviť.“ Evanjelického farára Ivana Muchu z Málnca spor mrzí. „Potrebujeme čas na vyjasnenie situácie. Problém s charizmatikmi vo veľkých mestách nepochybne existuje, či sa však infiltrovali aj medzi evanjelikov, posúdiť neviem. Vzťahy v cirkvi sú naštrbené, vzkličila nevraživosť. Obe strany si mali sadnúť a veci vydiskutovať, nemuselo to zájsť tak ďaleko.“

Karol Sudor, SME 20/08/2011

Nejde o občianske združenie, ale o novú cirkev, ktorá napáda a kritizuje tie tradičné, pričom sa snaží zmeniť ich štruktúru.

Noe dotácie nemal, jeho nasledovníci ich od štátu dostanú

V ústraní vo všednom areáli kancelárskych budov na severe amerického Kentucky stavajú stúpenci biblického Noeho znovu jeho archu. Jej úlohou nie je zachrániť živé bytosti pred blížiacou sa pohromou, ale dokázať svetu, že biblický príbeh o potope nebol bájkou, ale súčasťou dejín ľudstva. Podľa neziskovej kresťanskej organizácie Answers in Genesis, ktorá vykladá biblický Starý zákon, bola drevená loď, postavená preto, aby vydržala biblickú potopu sveta, asi 152,4 metra dlhá a 24,4 metra vysoká. „Je tu veľa pochybností: Mohol Noe takúto veľkú archu postaviť? Mohol na ňu dostať všetky zvieratá? To sú otázky, ktoré si kladú ľudia po celej zemi,“ hovorí manažér projektu Mike Zovath. Archa bude stredobodom plánovaného tematického parku za 155 miliónov dolárov nazvaného Ark Encounter (Stretnutie s archou), v ktorom sa majú nachádzať ďalšie biblické stavby ako babylonská veža alebo dedina napodobňujúca staroveké sídla. Ide o ďalšie rozšírenie prvej veľkej atrakcie tejto organizácie, ktorou bolo kontroverzné Múzeum stvorenia (Creation Museum). Po svojom otvorení roku 2007 pritiahol pozornosť svetovej verejnosti tým, že biblické príbehy znázornilo ako historickú skutočnosť, spochybnilo teóriu o vývoji druhov a tvrdilo, že Zem bola stvorená pred 6 000 rokmi. „Archa predstavuje iný prístup ako múzeum,“ tvrdí Zovath. „V skutočnosti to nie je o stvorení - evolúcii, je to o autorite Biblie.“ V centrále projektu v americkom Hebrone pracuje na vizuálnej podobe parku malý tím umelcov a návrhárov. Keď sa projekt začiatkom budúceho roka rozbehne, budú pri jeho stvorení stáť stovky ľudí. Archa bude mať staroveké detaily, ako drevené kolíky namiesto klinčov, trámy a množstvo zvierat, živých aj robotických. O počte živých zvierat v lodi sa ešte nerozhodlo, väčšina vraj však bude vypchatých alebo mechanických. Dlhodobý kritik spoločnosti Answers in Genesis však mieni, že atrakcie spochybnia niektoré vedecké zistenia o dejinách sveta a skryto budú podporovať kreacionizmus, teda presvedčenie, že ľudia a svet boli stvorení zásahom jednej či viacerých vyšších

Demontáž štátu

August je bohatý na výročia. Ukončenie Pražskej jari, Slovenské národné povstanie... Ale opláti sa spomenúť ešte jeden míľnik. Na sklonku leta 1990 sa v bývalom Československu končila vojna o hospodársku transformáciu. Vrch získali prívrženci agresívneho prerodu na kapitalistickú spoločnosť. Stačiť na to mali tri kroky. Cenová liberalizácia, uvoľnenie kontroly nad výmenným kurzom a privatizácia. A potom budeme ako Nemecko či Rakúsko. Nakoniec však bolo celých 21 rokov ponovembrového vývoja jednou nekonečnou transformáciou. Takmer každá vláda prichádza s „utiahnutím si opaskov“, „reformným balíčkom“ či „konsolidáciou verejných financií“. Aj teraz. Vláda už predstavila obrysy rozpočtu na ďalší rok. Bude sa významne škrtiť. Štát sa scvrkáva. Kde sa stala chyba? Tie pôvodné vízie boli často naivné. Mladý americký ekonóm Jeffrey Sachs, poradca poľskej a ruskej vlády, si predstavoval vývoj v regióne takto. Ten, kto predáva veci na tržnici, si našetrí a kúpi obchod. Po rokoch vybuduje reťazec. Potom nakúpi výrobné fabriky. Takto vznikne trieda kapitalistov. Aká je však realita po rokoch? Medzi podnikateľskými špičkami východnej Európy nájdete len málo ľudí, ktorí sa vypracovali takto postupne. V modernom hospodárstve to ani nejde. Pomery sa museli meniť inak. Ale skončilo sa to nešťastne. Prvé veľké majetkové presuny nastali cez reštitúcie. Vladimír Mečiar ako premiér živelne vrátil obrovské majetky katolíckej cirkvi. Tá dodnes o mnohé z nich nešikovnými transakciami prišla. Stále pokračujú reštitúcie pôdy. Netransparentne a zle. Naj-

viac pozornosti sa dostalo privatizácii výrobných kapacít. Priamy predaj zahraničným vlastníkom najprv české aj slovenské politické špičky pripustili iba v malej miere. Verili v domáci kapitalizmus. Česi sa priklonili ku kupónovej privatizácii, Slováci po rozdelení spoločného štátu zase k priamym predajom domácim manažérom. Oba extrémny boli zlé. Niektorí, napríklad vtedajší minister priemyslu Ján Holčík, presadzovali „tretinový model“. Tretinu majetku do kupónovej privatizácie, tretinu domácim vlastníkom a zvyšok zahraničnému kapitálu. Pri rozumnom zmanažovaní to mohlo fungovať. Krajina potrebovala súťaž vlastníkov, už len preto, že kvalifikovaných domácich manažérov jednoducho nebolo dosť. Ale nešlo iba o samotný chod podnikov, ale aj o širšie dôsledky. Vtedajší šéf Asociácie investičných spoločností a fondov Rudolf Lachkovič varoval pred vznikom polo-feduálnych pomerov na lokálnej a regionálnej úrovni. A presne to sa stalo. Priama privatizácia umožnila rozličným klikám ovládnuť životy menších miest a regiónov, s dusivým vplyvom na spoločenský rozvoj. Ironiou je, že po týchto experimentoch s domácim kapitalizmom sa elity na Slovensku rozhodli, naopak, stavať všetko na predaj zahraničiu. Rýchlo a lacno. To prinieslo výsledky v prudkom hospodárskom raste minulého desaťročia. Z neho však dominantne profitujú veľmi úzke skupiny. Tie nepotrebujú a ani nechcú suverénu krajinu so silným štátnym aparátom, ktorý by ich moc a bohatstvo vyvažoval. Demontáž pokračuje.

**Juraj Draxler ekonóm
Pravda, 24.8.2011**

bytostí. „Mnoho ľudí si myslí, že kreacionizmu nemôže niekto veriť, pretože je iracionálny a nevedecký, ale tak to nieje,“ tvrdí právnik Edwin Kagin, ktorý predsedá ateistickému hnutiu pôsobiacemu v USA. Niektorí činitelia štátu Kentucky sa spoliehajú na úspech parku a 900 pracovných miest, ktoré podľa očakávaní vytvorí. Projektu dokonca umožnili požiadať o zrážku na dani z obratu vo výške 40 miliónov

dolárov. Spojenie štátnych stimulov a parku s náboženskou tematikou vyvoláva kritiku. „Noeho pri stavbe jeho archy vláda nepodporovala a fundamentalistickú spoločnosť stojacu za replikou lode v Kentucky by tiež podporovať nemala,“ uviedla vo vyhlásení washingtonská skupina Americans United for Separation of Church and State, presadzujúca oddelenie cirkvi od štátu.

Pravda 25.8.2011

Štát hľadá pánov pre ruiny

Z 98 pamiatkovo chránených hradov je polovica v dezolátnom stave

Hrady často právne neexistujú, Lesy SR sa ich chcú zbaviť.

Bratislava. Sedíte pod múrom, ktorý ohrieva slnko, a niečo šuští. Uvedomíte si, že to sa sype a odchádza ďalší hrad. Tak opisuje dnešný stav väčšiny slovenských zrúcanín šéf združenia Zachráňme hrady František Kostroš. Ministerstvo kultúry mu dáva za pravdu. „Z 98 hradov je 41 v dezolátnom stave, čo je najvyšší stupeň ohrozenia,“ vraví hovorkyňa Eva Chudinová. „Vo väčšine prípadov ide o staticky narušený stav hradných objektov. Hrozia plošné úbytky v dôsledku rozpadu hmoty a vyžadujú si urgentné zásahy.“

Hľadájú nových majiteľov

Povinnosť chrániť kultúrne pamiatky majú podľa zákona vlastníci. Na rekonštrukcie však zväčša nemajú peniaze alebo právomoci. Takmer polovica hradov stále patrí štátu, väčšina stojí na pozemkoch v správe štátneho podniku Lesy SR, ktorý sa k múrom nehlási. „O pamiatky sa mali starať inštitúcie na to určené. Keby sme aj v budúcnosti mali voľné prostriedky, nemôžeme ich investovať do cudzieho majetku,“ tvrdí hovorca podniku Vlastimil Rezek. Štátne lesy a ministerstvo kultúry preto hľadájú spôsob, ako 38 hradov na pozemkoch Lesov previesť na iných vlastníkov. Podmienkou je, aby hrady ostali prístupné verejnosti. Nový vlastník musí predložiť aj projekt ich záchrany a doložiť skúsenosti s pamiatkovou obnovou. „Ideálne je, ak hrad vlastní obec, pretože pre ňu môže byť atrakciou, ktorá priláka turistov a zabezpečí prácu ľuďom v obci,“ tvrdí Chudinová. Obce a župy dnes vlastní 29 hradov, ďalších deviatich sú spoluvlastníkmi.

Vlastníctvo je neisté

„Spoliehať sa, že prevod hradov na obce je univerzálne riešenie, je krátkozraké. Koľké obce

majú kaštiele, ktoré boli v oveľa lepšom stave a rozpadajú sa,“ upozorňuje Kostroš. Vhodným vlastníkom ruín môžu byť podľa ministerstva aj dobrovoľnícke občianske združenia. Dnes vlastní napríklad Lednický či Lietavský hrad, zväčša však zrúcaniny zachraňujú v nájme. Ich nevýhodou je neistá trvácnosť. Najhoršie je na tom 17 hradov s nevyjasnenými vlastníckymi vzťahmi. „Sťažujú práce dobrovoľníkom a výrazne komplikujú čerpanie z eurofondov, pretože jedným z predpokladov je súhlas vlastníka,“ vraví Chudinová. Na

podobný problém narazil nový vlastník hradu Biely kameň nad Svätým Jurom. Pozemky vlni získala od Lesov spoločnosť Vera property, ktorá by chcela hrad opraviť. „Okamžite sme narazili na toľko administratívnych úskalí až hrôza. Objavili sa aj hlasy spochybňujúce naše vlastníctvo, keďže stavba nemá list vlastníctva,“ hovorí Patrik Hradecký zo spoločnosti. Ministerstvo ich však podporilo. Tvrdí, že ruiny nie sú stavbou a „tvoria neoddeliteľnú súčasť pozemku“.

Michal Piško
SME, 24.8.2011

Diskusia o nelegálnom odovzdávaní zakázanej literatúry medzi Poľskom a Československom

V Bratislave bola včera večer diskusia o nelegálnom odovzdávaní zakázanej literatúry medzi Poľskom a Československom v 70. a 80. rokoch 20. storočia. Medzi zúčastnenými bol aj kapucín Tomáš Konc, jeden z troch zatknutých a väznených Slovákov. Pre pašovanie zakázanej literatúry ho odsúdili len na dva roky pred pádom komunizmu. Podujatie patrilo k cyklu Verše s Ústavom pamäti národa, ktorú organizuje pravidelne poľský inštitút.

Kapucín Tomáš Konc pašoval zakázanú literatúru ako študent vysokej školy:

„Boli už vtedy aj podzemné cirkevné štruktúry, konkrétne naša rehoľa kapucínov, ktoré nám dávali takúto možnosť pomáhať ku tomu šíreniu jednak už vytlačených knižiek, zo Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme, alebo potom aj čo boli tlačené knižky v Poľsku pána biskupa Korca, on ich tu písal.“

Redaktorka Rádia Lumen: „Spomienky na toto obdobie má aj riaditeľ poľského inštitútu Andrzej Jagodzynski.“

Andrzej Jagodzynski, riaditeľ poľského inštitútu: „Po 80. roku vo Vroclavi vznikla solidarita Poľsko - Československá tam boli aj mladí ľudia, ktorí boli profesionálnymi

sprievodcami horskými, od roku 1981, 1982 začali pravidelne vo veľkom pašovanie literatúry s batohmi cez hranice.“

Redaktorka Rádia Lumen: „Hoci v časoch totality boli náboženské knihy zakázané a nikde sa u nás oficiálne nedali zohnať, slovenskí veriaci sa k nim aj tak dostali. Zdôrazňuje bývalý politik František Mikloško.“

František Mikloško, bývalý politik: „V 80. rokoch, keď človek navštívil nejakú katolícku rodinu, nebolo farskej knižnice a nebolo rodiny, kde by bola nejaká kniha z Ríma.“

Redaktorka Rádia Lumen: „František Mikloško vyslovil aj apel na historikov, aby sa dokumentácia z tohto

obdobia vydala knižne. Reaguje Norbert Kmeť z Politologického ústavu Slovenskej akadémie vied.“

Norbert Kmeť, Politologický ústav Slovenskej akadémie vied: „Niečo je spravené, len treba využiť hlavne pamätníkov a preskúmať veľa písomností tých politických procesov kde všade sa objavovalo, kde ich stíhali, alebo obviňovali z toho rozširovania nelegálnych písomností.“

Štefánia Kačalková-Štefančíková
Rádio Lumen, 25.8.2011